

cun resalva dall'approbaziun

1

Vischnaunca Sumvitg

Protocol dalla radunonza communal nr. 04/24 dils 19-12-2024

Votants presents: 65
En procent: 7.2 %
Absolut pli: 33
Liug dalla radunonza: Rabius
Perstgisas: Cathomas Cornelia, geraua

1. Avertura e beinvegni

Il parsura communal beneventa en num dalla suprastonza communal a radunonza da vischnaunca.

President communal Patrick Schaniel constatescha che la radunonza communal ei cumpetenta da decider. Ella ei vegnida convocada tenor art. 31 dalla costituziun communal. Il president communal declara la radunonza da vischnaunca per aviarta. La gliesta da tractandas, publicada el FUS, vegn approbada senza objecziuns.

2. Elecziun dils dumbravuschs

Sco dumbravuschs tier la radunonza communal vegnan ils convischins Carlo Tuor e Renato Monn proponi e tscharni senza cuntervuschs.

3. Protocol dalla davosa radunonza communal dils 09-10-2024

Il protocol ei staus exponius public e disponibels sin la pagina d'internet naven dils 18-10-2024 duront 30 dis. Duront il temps d'exposiziun ein neginas protestas enviars il protocol vegnidus inoltradas. Il protocol ei consequentamein approbaus.

Quens annuals, rendaquens

940.03.0

1

4. Tractaziun ed approbaziun dil preventiv 2025

14

Il president communal fa l'introducziun tier la fatschenta.

El decuors dil settember ed october ha la suprastonza communal ensemen cull'administraziun communal elaborau in emprem sboz pil preventiv 2025. Quei sboz ei vegnius repassaus detagliadamein ensemen cun la cumissiun da quen e gestiun a caschun digl usitau di da lavur. Il resultat dallas minuziusas preparativas ei vegnius approbaus dalla suprastonza communal per mauns dalla radunonza communal ella seduta dils 4 da november 2024. Il preventiv ha saviu vegnir retratg dalla canzlia communal. Plinavon ei vegniu presentau en "Las Squadras" ina resumaziun dil preventiv. Per retscheiver indicaziuns objectivas e valablas han ils gremis responsabels tratg en consideraziun tuttas informaziuns a disposiziun.

Ils detagls dil preventiv dil quen da gudogn e sperdita vegnan presentai entras il canzlist communal.

cun resalva dall'approbaziun

2

Il preventiv dil quen da gudogn e sperdita siara cun expensas da frs. 9'052'320.-- ed entradas da frs. 9'255'000.-- e preveda in cashflow da frs. 586'780.-- avon las amortisaziuns da frs. 349'650.--. Ordlunder resulta in gudogn da menaschi da frs. 202'680.--.

Il president communal presenta il quen d'investiziuns che preveda investiziuns bruttas da frs. 7'783'000.--. Ins astga quintar cun frs. 2'831'500.-- contribuziuns. Consequentamein muntan las investiziuns nettas frs. 4'951'500.--.

Proposta

La cumissiun da quen e gestiun propona d'approbar il preventiv 2025 cul quen da gudogn e sperdita ed il quen d'investiziuns sco presentai.

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

La proposta dalla cumissiun da quen e gestiun vegn sancziunada. Il preventiv communal 2025 vegn approbaus.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 65 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 0 vuschs

Taglias communalas/Pei da taglia

900.04

5. Fixaziun dils peis da taglia pigl onn 2025

15

Il parsura communal presenta la fatschenta.

Conform ad art. 30 al. 1 lit. C) dalla constituziun communal ha la radunonza communal da fixar annualmein ils peis da taglia. Il preventiv 2025 ei vegnius concepìus cun risguardar il pei da taglia sin entradas e facultad sco entochen da cheu cun 105 % dalla taglia cantunala semplà. Medemamein ei il preventiv communal vegnius concepìus cun risguardar il pei da taglia sin schischom sco tochen da cheu cun 1.3 ‰ dalla valur da taglia.

Proposta

La suprastanza communal propona da laschar il pei da taglia sin entradas e facultad sin 105 % dalla taglia cantunala semplà e da laschar il pei da taglia sin schischom sin 1.3 ‰ dalla valur da taglia.

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Allas propostas dalla suprastanza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 65 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 0 vuschs

6. Tractaziun ed approbaziun dil project introducziun dil register funsil federal e concessiun dil credit brut da 208'000 francs

16

Il parsura communal presenta la fatschenta.

Il cudisch civil svizzer oblighescha ils cantuns d'introducir il register funsil federal. Il cantun Grischun ha adossau quei pensum en la lescha introductiva tier il cudisch civil svizzer allas vischnauncas. Las vischnauncas han ord quei motiv d'incaricar igl uffeci funsil cun las lavurs dil project. Tenor il concept per l'introducziun dil register funsil federal enteifer la Cadi ch'ei vegnius approbaus igl onn 2011 dils delegai dil circuit da register funsil Cadi duei il project per l'introducziun dil register funsil federal sin igl intschess dalla vischnaunca Sumvitg ch'ei aunc buca purificaus ch'ei buca tangaus dalla meglieraziun funsila vegnir lantschus igl onn 2025.

La procedura

En in emprem pass basegna ei la decisiun davart l'introducziun dil register funsil federal e la concessiun dil credit corrispudent entras la vischnaunca. Sebasond sin ils cuosts ch'ei calculai cun 208'000 francs ei en la vischnaunca da Sumvitg tenor art. 41 al. 3 dalla constituziun communal la radunonza communal il gremi cumpetent per decider davart quest project. Approbescha la radunonza communal il project sa l'incarica vegnir surdada agl uffeci funsil Cadi. Suenten ch'igl uffeci funsil ei vegnius incaricaus dalla vischnaunca succeda ina damonda d'ordinar il project davart l'introducziun dil register funsil federal digl uffeci funsil agl inspectorat cantunal da register funsil e register da commerci. Allora basegna ei in conclus dil Departament d'economia publica e fatgs socials dil cantun Grischun. Cura ch'il conclus ei succedius ha liug ina proclamaziun publica per annunziar ils dretgs d'usit per impurtaziun. La publicaziun succeda el Fegl official Surselva sco era el Fegl official cantunal. Silsuenten suonda la purificaziun dallas impurtaziuns existentas munclusas e la liquidaziun dallas annunzias inoltradas el rom dalla proclamaziun entras igl uffeci funsil. Per la tractaziun dils cass dispiteivels ed assignaziun dils cass pendants al departament cantunal per visar vi la rolla d'accusader ei ina cumissiun da purificaziun responsabla che vegn elegida dalla vischnaunca. Cura che tut ils cass ein liquidai succeda ina publicaziun davart finiziun ed exposiziun dil register funsil purificau. Eventualas protestas vegnan silsuenten liquidadas entras igl uffeci funsil. Ils davos pass dalla procedura ein la verificaziun e la decisiun davart la vigur legala dil register funsil purificau. Questa decisiun succeda entras il Departament d'economia e fatgs socials. Il project duei vegnir lantschus igl onn 2025 e termina uschè igl onn 2028.

Ils motifs per il project

Sut il register funsil federal eis ei da capir registraziuns publicas dils dretgs reals immobiliars sco era las circumstanzas veras da talas. Ellas han la muntada dad esser veseivlas per enzatgi che ha igl intent d'acquistar in dretg vid in bein immobiliar, sinquei che tal sappi sclarir ordavon a moda exacta e precisa a tgi che l'immobilia s'auda e tgei dretgs ni grevezias ein colligiadas cun quei funs.

Il register funsil ei consequentamein la basa per il commerci da dretgs vid immobilias. Per contonscher quei intent aschi bein sco pusseivel sa in dretg vegnir creaus ni cassaus mo cun schar impurtar quei el register funsil. Quei principi vegn numnaus la vigur negativa dil register funsil. Ei exista pia in sforz da schar impurtar el register funsil. Aschia sa la segirtad da dretg vegnir garantida a moda autentica e cumpletta. Las impurtaziuns el register funsil valan sco enconuschentas. L'objectiun d'enzatgi da buca haver enconuschientscha d'ina registraziun ei exclausa.

Il cuntegn dil register funsil vala per ina tiarza persuna da buna fei (gutgläubiger Dritter) sco correcta e cumpletta. Quei principi vegn numnaus la vigur positiva dil register funsil. Quei principi vegn contonschius pér cura che las impurtaziuns ein cumplettas, pia cura ch'eventuals dretgs d'usit ils quals eran aunc buca registrai han anflau lur via sco impurtaziun el register funsil federal.

cun resalva dall'approbaziun

Il territori pertuccau

En la vischnaunca da Sumvitg ei il register funsil federal gia en vigur per il territori dil vitg e dalla meglieraziun funsila da Rabiun sco era pil territori da Pardomat Dado. Quei operat ei vegnius introducuis e mess en vigur dalla Regenza dil cantun Grischun igl onn 1996.

Il perimeter pertuccaus dil hodiern project d'introducziun cumpeggia ils ulteriurs territoris en zona da baghegiar (Sumvitg, Surrein, Cumpadials, Sogn Benedetg, Clavadi, Laus, Val, Bogn Tenigia) sco era il spazi dils mises, dallas pastiras e dallas alps, il qual fa buca part dalla meglieraziun funsila da Sumvitg. Pertuccadas ein rondond 1'050 parcelas ni dretgs da baghegiar.

Ils cuosts e la finanziaziun

Il project per introducir il register funsil federal vegn exequius entras igl uffeci funsil Cadi. Ils cuosts per l'introducziun dil register funsil federal muntan tenor calcul digl uffeci funsil Cadi 208'000 francs. La calculaziun da cuosts sebase sin ils indicaturs e las experientschas fatgas en connex culs projects a Medel/Lucmagn, Tujetsch, Trun e Disentis/Mustér. Ils cuosts vegnan tenor art. 147d dalla lescha introductiva tier il cudisch civil svizzer reparti egualmein denter ils possessurs da terren e la vischnaunca. Quella clav da repartiziun ei medemamein vegnida applicada tier l'introducziun dil cudisch funsil federal enteifer las meglieraziuns da Rabiun e Pardomat. Ils cuosts vegnan cumpleinamein prefinanziazi dai dalla vischnaunca. Cura ch'il project ei terminaus vegn l'administraziun communal a tschentar quen als possessurs da terren pertuccai. Tenor calcul sto vegnir quintau cun circa 200 francs per parcella che munta consequentamein ch'ils possessurs han da pagar biebein 100 francs per parcella.

Proposta

La suprazonza communal propona alla radunonza communal d'approbar l'introducziun dil register funsil federal e da conceder il credit brut da 208'000 francs.

Discussiun

Ord il miez dalla radunonza communal vegn buca fatg diever dalla discussiun.

Decisiun

Alla proposta dalla suprazonza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 65 vuschs

Na: 0 vuschs

Abstenziuns: 0 vuschs

Scola Rabius

217.03.0
2

7. **Tractaziun ed approbaziun dil project sanaziun casa da scola Rabius e concessiun dil credit brut da 3'755'000 francs per mauns dalla votaziun all'urna**

17

Il gerau Gion Battesta Huonder presenta la fatschenta.

Dapresent van nos affons dalla scoletta e dall'emprema entochen la sisavla classa a Rabius a scola. Per la suprastonza communal ei la necessitad d'ina casa da scola en vischnaunca indispensabla. Suandonta tabella muossa il diember d'affons che frequenta la scola a Rabius actualmein ed egl avegnir.

onn da scola	24/25	25/26	26/27	27/28	28/29
1. scoletta	10	7	6	11	4
2. scoletta	5	10	7	6	11
1. classa	7	5	10	7	6
2. classa	8	7	5	10	7
3. classa	5	8	7	5	10
4. classa	7	5	8	7	5
5. classa	7	7	5	8	7
6. classa	10	7	7	5	8
total	59	56	55	59	58

Il baghetgs da scola a Rabius ein vegni baghegiai igl onn 1962. Grazia al manteniment ch'ei adina puspei vegnius fatgs sepresentan las stanzas da scola en in dètg bien stan e vegnan schazegiadas dils affons e dallas persunas d'instrucziun. Muort la vegliadetgna dils baghetgs ei la suprastonza communal gia dapi entgins onns pertscharta ch'ei basegna proximamein ina sanaziun energetica e dil scaldament pli gronda. Sin camond digl uffeci cantunal per la segirtad da victualias e per la sanadad dils animals eis ei stau necessari da mesirar la concentraziun dil gas da radon en casa da scola a Rabius. Ils resultats dallas mesiraziuns obligadas da radon dils onns 2021 e 2022 els baghetgs da scola cun halla da gimnastica e cun la scoletta han mussau che la concentraziun da radon ei en pliras stanzas sur la toleranza lubida. En stanzas da scola che vegnan duvradas pli che 15 uras ad jamna astga la concentraziun da radon buca survargar 300 Bq/m³. Las mesiraziuns han mussau che la concentraziun da radon survarga en entginas stanzas da scola cun 1'500 Bq/m³ per lunsch la valeta lubida. Ord quei motiv ha igl uffeci cantunal per la segirtad da victualias e per la sanadad d'animals ordinau ina sanaziun da radon. Entochen la realisaziun dalla sanaziun sto vegnir mess entuorn mesiras temporaras per reducir la concentraziun. La pli impurtanta mesira ei da luftegiar regularmein ed intensiv las stanzas. La suprastonza communal ha muort la situaziun da radon nezegiau la caschun d'analisar il stan dils baghetgs da rudien.

Ella ha perquei elegiu igl atun 2022 ina cumissiun ch'ei s'occupada cun ils baghetgs e las pusseivladads da sanaziun. Alla cumissiun fan part Otto Beer, Rest Luis Cajacob, Ignaz Deplazes, Renato Monn, gerau Gion Battesta Huonder ed il canzlist communal Fabian Collenberg. Sebasond sin ina studia da variantas da sanaziun elaborada da planisaders en stretga collaboraziun cun la cumissiun ha la suprastonza communal suttamess alla radunonza communal dils 14 da december 2023 l'approbaziun d'in credit da planisaziun dil project. Quest credit ha la radunonza communal approbau unanimamein.

Studia da variantas

Sco menziunau ha la cumissiun ensem culs planisaders elaborau igl onn 2023 ina studia da variantas ch'ei stada necessaria per decider tgei sanaziun che duei vegnir fatga. Ils baghetgs da scola ein vegni eregi igl onn 1962. Muort questa vegliadetgna ei la cumissiun era s'occupada cun la varianta da spazzar ils baghetgs e reconstruir in niv baghetg. Tier l'analisa dalla situaziun eis ei vegniu constatau ch'igl ei adina

puspei vegniu fatg sanaziuns pintgas, seigi quei tier finiastras ni era remeduras internas. La davosa sanaziun interna ei vegnida fatga la stad 2017. Cunquei che la sostanza dil baghetg sepresenta aunc en in sufficient stan eis ei beinspert semussau che la varianta da spazzar e reconstruir in niev baghetg ei ord vesta dils cuosts e la persistenza da materials buc in'opziun. L'analisa ha plinavon mussau ch'ei basegna suandontas sanaziuns

- sanaziun da radon
- sanaziun dil scaldament
- sanaziun dallas installaziuns d'electricidad
- sanaziun dallas installaziuns sanitaras
- sanaziun dil manti dil baghetg
- installaziun d'in indrez fotovoltaic

Ils planisaders han suenter haver analisau il baghetg presentau alla cumissiun ed alla suprastanza communal duos ulteriuras variantas da sanaziun. Tier l'emprema varianta setractava ei d'ina varianta cun ina sanaziun semplia che aveva la finamira fundamentala da sligiar la problematica cun la concentraziun da radon. La secunda varianta la quala la suprastanza communal ha deciduu da perseguitar vinavon el rom da quest project cuntegn ina sanaziun pli gronda. Per saver elaborar in corrispundent project da detagl per questa varianta ha la radunonza communal dils 14 da december 2023 concediu in credit da planisaziun da 270'000 francs.

Project

Suenter approbaziun entras la radunonza communal ein la cumissiun ed ils planisaders s'occupai cun la planisaziun dil project. Suandonts planisaders han sin incarica dalla vischnaunca elaborau il project en collaboraziun cun la cumissiun:

- Biro d'architettura Albertin, Haldenstein (architect)
- Biro Vincenz Weishaupt SA, Glion (direcziun da lavurs)
- Hesaplan SA, Schluein (inschignier sanitar e scladament)
- Das Licht GmbH, Ruschein (planisaziun d'electricidad)
- Buri Bauphysik & Akustik SA, Cuera (fisica)
- HMG Gebäude SA, Tusaun (mesiraziun dil baghetg)

La cumissiun e planisaders ein sebasond sin ils resultats dalla studia da variantas elaborada igl onn 2023 e la decisiun dalla suprastanza communal da perseguitar ina varianta da sanaziun pli gronda seconcentrai tier la planisaziun sin ina sanaziun che cumpeglia il suandont:

- sanaziun da radon
- remplazzament dil scaldament
- sanaziun parziala installaziuns da glisch e d'electricidad
- sanaziun parziala installaziuns sanitaras
- installaziun d'in indrez fotovoltaic
- sanaziun dil manti dils baghetgs

Per questa lavur da planisaziun ein la cumissiun ed ils planisaders sebasai sin ils criteris da basa:

- stan actual dall'immobilia
- cuosts e finanziaziun
- termins e persistenza

Sanaziun da radon

La concentraziun da radon ei en pliras stanzas sur la toleranza lubida. Per sligiar quest problem eis ei previu da menar naven il gas cun perfuradas el fundament. Cun bischels duei il radon vegnir menaus ord las perfuradas. Plinavon sto en certs loghens vegnir megliurau las stuppadiras per aschia impedir ch'il gas da radon possi entrar els baghetgs.

Remplazzament dil scaldament

Actualmeins vegnan ils baghetgs da scola scaldai cun in scaldament d'iel ch'ei entorn 30 onns vegls. En ina emprema fasa ha la cumissiun analisau da ruden las differentas pusseivladads da remplazzament dil scaldament d'iel. La cumissiun ha ensemen cun ils planisaders analisau ils avantatgs e disavantatgs dils suandonts differents scaldaments:

- scaldament da pellets
- scaldament da lenna
- scaldament cun pompa da scaldar cun aria
- scaldament da geotermia

Las empremas duas variantas menziunadas han ina pintga efficienza ed ein suttamessas alla fiera da pellets e lenna. La varianta cun ina pompa da scaldar cun aria ha ina megliera efficienza che pellets e lenna, denton ei l'emissiun da canera buca giavischada. La megliera efficienza ha il sistem da scaldar cun energia geotermica. Quella varianta ei tier l'investiziun pli custeivla, denton risguardond in temps da diever da 40 onns ei quella varianta pli favoreivla che la varianta cun ina pompa da scaldar cun aria. Ord quei motiv ein la cumissiun e la suprastanza communal vegni tier la conclusiun da realisar in scaldament cun geotermia. Per saver realisar quest scaldament ein circa nov perforadas da 150 meters necessarias. Tenor stan actual da planisaziun succedan quellas perforadas sin il plaz avon la halla da gimnastica.

Sanaziun parziala dallas installaziuns da glisch ed electricitad

Las installaziuns d'electricitad ein veglias, ils fils ein entochen oz aunc mai vegni remplazzai e han consequentamein ina vegliadetgna da 60 onns. Ord quei motiv duei el rom da quest project nua che necessari vegnir midau ora ils fils e las cazzolas. Quei ord motivs da segirtad e per contonscher in respargn d'energia

Sanaziun parziala dallas installaziuns sanitaras

Ils indrezs sanitar ein dapi l'avertura dalla scola Rabiun en funcziun. Pli e pli caschunan las lingias d'aua freida e caulda problems. Ord quei motiv proponan la cumissiun e la suprastanza communal da remplazzar tuttas lingias d'aua freida e caulda. Plinavon dueien las duschas e las tualettas dalla halla da gimnastica e las tualettas ell'emprema alzada dalla scola vegnir renovadas. Ils indrezs sanitar dallas tualettas ella secunda alzada dueien vegnir allontanadas. Quellas stanzas dueien egl avegnir star a disposiziun per in auter diever.

Installaziun d'in indrez fotovoltaic

Ils baghetgs actuals han negina persistenza energetica. Ord quei motiv ei la cumissiun el rom dalla planisaziun s'occupada da ruden cun la damonda conta surfatscha dils baghetgs che duei vegnir duvrada per la produenziun d'energia cun in indrez fotovoltaic. Sebasond sin in'analisa dalla situaziun han la cumissiun e la suprastanza decidu da cuvierer il tetg halla viers miezdi (170 m²) ed installar indrezs fotovoltaics vid la fassada dalla halla viers sera (32 m²) e vid la fassada scola viers miezdi (34 m²). La produenziun annuala munta rodond 43'000 kwh/onn. Ils baghetgs da scola cun halla e scoletta basegnan rodond 30'000 kwh/onn. La surproduenziun sa eventualmeins vegnir duvrada per auters baghetgs dalla vischnaunca ni vegnir vendida a vischins da Rabiun. La situaziun actuala sin la fiera d'energia sco era la munconza dalla basa legala sin palancau federal concernent la distribuziun dalla forza electrica ein ils motivs da buca prender en consideraziun l'installaziun d'in pli grond indrez fotovoltaic. Il tetg dalla scola duei era vegnir sanaus. La sanaziun succeda aschia ch'igl ei pli tard pusseivel d'installar in indrez fotovoltaic senza stuer disfar il tetg niev schebein la rentabilitad ei dada resp. il giavisch ei avon maun. Ord quei motiv proponan la cumissiun e la suprastanza communal da realisar in indrez fotovoltaic ella grondezia da circa 236 m².

Sanaziun dil manti dils baghetgs

Sco igl entir baghetg ein era las fassadas ed ils tetgs 60 onns vegls. L'isolaziun ei buca pli sil stan actual. Ord quei motiv dueien ils tetgs dalla scola e dalla halla e las fassadas dalla scola vegni sanai da ruden cun per part integrar in sistem fotovoltaic

sil tetg dalla halla. Ina sanaziun dallas fassadas dalla halla fuss giavischeivel, denton ord motivs finanzials buca realisabla. La halla sto vegnir scaldada mo sin in minimum da 18° C. Vinavon ei la halla buca occupada tudi, aschia ch'ins sa spargnar da far quella sanaziun senza gronds disavantatgs. Ord quei motiv proponan la cumissiun e la suprastonza communal da sanar ils tetgs dalla scola e dalla halla e las fassadas dalla scola.

Plazza da giugs

Gest sper il parcadi sesanfla ina plazza da giugs pintga la quala vegn apprezzada dils affons duront las pausas. La plazza da giugs vegn era schazegiada dallas famiglias dil vitg da Rabius. Actualmein sesanfla la plazza da giugs en in plitost mudest stan. En connex cun quest project duei la plazza da giugs vegnir sanada. Ils indrezs vegnan nua che necessari remplazzai cun tals ch'ademplieschan las prescripziuns dil Post da consultaziun per la prevenziun d'accidents.

Cuosts e finanziaziun

Sebasond sin las decisiuns da sanaziun menziunadas han ils planisaders fatg in calcul da cuosts per il project. Ils cuosts per la sanaziun muntan totalmein 3'755'000 francs (+ / 10 %). Las contribuziuns muntan tenor calcul biebein 232'000 francs. Ei setracta da subvenziuns en connex cun il remplazzament dil scaldament, l'isolaziun dils baghetgs e contribuziuns da promoziun d'energia solara.

Ils cuosts semettan ensemen sco suonda:

lavurs da preparaziun	frs. 20'000
fassadas e tetg	frs. 1'428'526
installaziuns electricas ed indrez fotovoltaic	frs. 371'214
scaldament cun geotermia	frs. 340'000
sanaziun tualettas e duschas	frs. 685'000
lavurs da gep, metal eav.	frs. 70'260
honorars architect ed inschigniers	frs. 530'000
sanaziun da radon	frs. 65'000
lavurs da contuorn	frs. 50'000
lubientschas, segiradas, reservas	frs. 155'000
sanaziun plazza da giugs	frs. 40'000
<i>cuosts bruts</i>	<i>frs. 3'755'000</i>
contribuziuns	frs. -232'200
<i>cuosts nets</i>	<i>frs. 3'522'800</i>

Plan da termins

Tenor art. 27 b) dalla constituziun communal ei la cuminonza dils votants il gremi cumpetent per decider davart quest project. Tenor plan da termins eis ei previu da suttametter il project als votants ed allas votantas ils 9 da fevrer 2025 e d'entscheiver cun la sanaziun la stad 2025 gest suenter la finiziun digl onn da scola 2024/2025. Il temps da baghegiar ei calculaus cun dus onns. Las lavurs vegnan organisadas aschia che l'instrucziun sa succeder duront il temps da baghegiar els baghetgs da scola.

Conclusiun

La casa da scola Rabius ei sco liug d'instrucziun per la scoletta ed il scalem primar da gronda impurtonza per nossa vischnaunca. Plinavon ein ils baghetgs entras las activitads dallas uniuns era per la veta culturala da gronda impurtonza per nossa vischnaunca. Muort la problematica cun il radon e la vegliadetgna dil scaldament, dils indrezs sanitar ed electric ei ina sanaziun indispensabla. La suprastonza communal ei perschuvadida ch'igl ei l'obligaziun dalla vischnaunca da saver porscher a nos affons bunas cundiziuns da rama e buna infrastruttura per l'instrucziun.

Proposta

La suprastonza communal propona alla radunonza communal d'approbar il project sanaziun casa da scola Rabiun e da conceder il credit brut da 3'755'000 francs per mauns dalla votaziun all'urna.

Discussiun

Convischin Curdin Maissen beneventa il project. El ei denton dil meini ch'ei fuss prudent da nezegiar aunc dapli surfatscha dil tetg per la produenziun d'energia. El manegia ch'ei fuss perquei bien d'era installar in inderz sin il tetg dalla halla da gimnastica.

Gerai Gion Battista Huonder declara ch'ins hagi sclariu differentas variantas pertuccont igl indrez solar. Cuvierer la part sid dil tetg dalla halla havess per consequenza ch'il project custass rodund 320'000 francs dapli.

Il parsura communal fa plinavon entginas explicaziuns pertuccont ils prezis d'energia. Sebasond sin il svilup sil marcau d'energia ei la suprastonza communal vegnida tier la conclusiun da producir en emprema lingia per agen diever. Igl ei denton pusseivel pli tard d'amplificar ulteriura surtascha cun in indrez fotovoltaic.

Convischin Aldo Deplazes fa attents sin la problematica dallas temperaturas bassas sin tribuna. Quei ei oravontut in problem tier exerchezis dalla societad da musica. Plinavon damonda el tgei che schabegi cun ils indrezs sanitaris ellas localitads sut la tribuna. Gerai Gion Battista Huonder declara ch'il tetg dalla halla vegni isolaus. Ils cuosts per isolar il manti dalla halla da gimnastica caschunass cuosts supplementars da 300'000 francs. Ils indrezs sanitaris sut la tribuna vegnan pri ord funcziun.

Convischina Anna Maissen damonda schebein la lescha da submissiun seigi vegnida risguardada tier las surdadas da lavur da planisaziun. Ella ei plinavon dil meini ch'ei fuss prudent da risguardar biros da planisaziun dalla regiun.

Il parsura communal declara che la suprastonza communal hagi risguardau la lescha da submissiun. Tier l'elecziun dils biros da planisaziun ha la suprastonza communal en emprema lingia sclariu tgei biros che han experientscha tier projects da quei gener.

Decisiun

Alla proposta dalla suprastonza communal vegn dau suatientscha.

Resultat dalla votaziun:

Gie: 59 vuschs
Na: 0 vuschs
Abstenziuns: 0 vuschs

Diversas

8. Orientaziuns

Il gerau Rest Andriu Bearth orientescha la radunonza davart il suandont fatg

- sur dalla via dil Con. A caschun dalla davosa radunonza communal ha convischin Augustin Decurtins dumandau la suprastonza communal co la colligiaziun dils mises dil Con succedi. Plinavon ha el vuliu saver schebein ei seigi previu da baghegiar ina via d'access sil Con per la construcziun dalla seiv gronda a Puzzastg. Il gerau Rest Andriu Bearth declara co la meglieraziun funsila vegli colligiar ils mises. Sper la construcziun d'ina via basegna ei dretgs da passadi naven dalla via nova entochen tier ils mises. Per la realisaziun dalla seiv a Puzzastg eis ei buca necessari da baghegiar ina via.

Il president communal informescha la radunonza davart ils suandonts fatgs

- sur dalla revisiun dalla planisaziun locala. La suprastonza communal ha retschert la risposta digl uffeci cantunal responsabel pertuccont ils acts da preexaminaziun dalla revisiun dalla planisaziun locala. Tenor risposta eis ei necessari da far ina revisiun dalla planisaziun locala totala. La suprastonza communal vegn en stretga collaboraziun cul planisader da vischnaunca a surluvrar ils acts da planisaziun. Silsunter duei haver liug ina procedura da cooperaziun publica el decuors digl atun 2025. La finamira ei da suttametter questa fatschenta alla radunonza communal per approbaziun en bien in onn.

9. Varia

Convischin Anton Berther damonda cura ch'ei seigi previu da sligiar il problem cun l'aua tschuffa a Rabius. Tenor convischin Anton Berther vegni ei gia fatg dapi plirs onns empermischuns ch'in project corrispudent vegni lantschaus.

Il president communal declara ch'ei seigi previu da sanar la Via Cavivens a Rabius igl onn 2026. En quei connex dueien las lingias vegnir remplazzadas.

Il parsura communal orientescha davart ils novs maiorens dalla vischnaunca da Sumvitg. Suandontas persunas han contonschiu igl onn 2024 la veglidadetgna per il dretg da votar:

- Candinas Sina, Surrein
- Candinas Alissia, Surrein
- Felber Jana, Rabius
- Monn Dea Flurin, Sumvitg
- Pelican Duri, Surrein
- Pozdniakova Anastasiia, Rabius
- Tuor Selina, Cumpadials

Plinavon fa il president communal attents sin suandont termin:

- occurrenza per indigens: venderdis, ils 31-01-2025 allas 19.30

Il president communal engrazia a tuts che s'engaschan en favur dalla vischnaunca e giavischa a tuts bialas fiastas da Nadal e pli tard tut bien egl onn niev. Cun quels plaids declara el la radunonza per serrada.

Sumvitg, 20-12-2024

Fin dalla radunonza allas 22.10 uras

Il president communal

Igl actuar communal

.....

.....